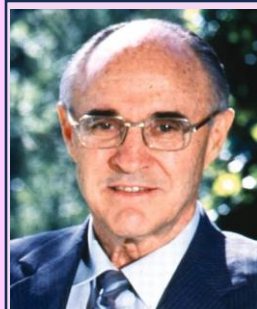

نحیر، طراحی و تدوین: س. کاشانی
کارشناس مسئول کتابخانه بیمارستان
کوثر

آنچه در این شماره می خوانید:

۱. بزرگان تاریخ پزشکی: آرتور گایتون
۲. مناسبت های بهداشتی مهم تابستان
۳. ایمیکت فکتور منتشر شده در JCR 2026، مربوط به کدام سال است؟
۴. مهمان کلام بزرگان باشید
۵. افزودن صفحه Point of Care Tools در صفحه وب کتابخانه
۶. درخواست خرید کتاب کتابخانه کوثر
۷. دانش پزشکی به روایت شاهنامه
۸. کنشایش فضای جدید: سالن مطالعه با ظرفیت بیشتر
۹. سامانه نشریات علمی پژوهشی پزشکی در منبع باب
۱۰. علوم پزشکی در دعای عرفه

بزرگان تاریخ پزشکی: آرتور گایتون

آرتور کلیفتون گایتون (۸ سپتامبر ۱۹۱۹ - ۳ آوریل ۲۰۰۳) فیزیولوژیست آمریکایی بود که بیشتر به خاطر مطالعاتش در زمینه فیزیولوژی قلب و عروق و کتاب درسی فیزیولوژی پزشکی خود شناخته می شود؛ کتابی که به سرعت به متن استاندارد این موضوع در دانشکده های پزشکی تبدیل شد.

آرتور گایتون در آکسفورد، میسیسیپی به دنیا آمد. پدرش بیلی اس. گایتون،

متخصص برجسته گوش، حلق و بینی و مادرش کیت اسمالوود گایتون، معلم ریاضی و فیزیک بود که پیش از ازدواج در چین مبلغ مذهبی بود.

گایتون در ابتدا قصد داشت جراح قلب و عروق شود، اما پس از ابتلا به فلج اطفال در سال ۱۹۴۶، در آخرین سال دستیاری خود، تا حدی فلج شد. با فلج شدن پای راست، بازوی چپ و هر دو شانه، نه ماه را در وارم اسپرینگز، جورجیا گذراند و ضمن بهبودی، اولین ویلچر برقی با کنترل «جوی استیک»، بالابر برقی برای جابجایی بیماران، بریس های مخصوص پا و وسایل دیگر برای کمک به معلولان را ساخت. برای این اختراعات، گواهی افتخار ریاست جمهوری دریافت کرد. به دلیل معلولیت، گایتون مجبور شد از برنامه جراحی خود صرف نظر کند. در عوض، بر تحقیق و تدریس فیزیولوژی متمرکز شد و رئیس دیپارتمان فیزیولوژی و بیوفیزیک دانشگاه میسیسیپی گردید. در سال ۱۹۸۹ از ریاست دیپارتمان بازنشسته شد اما تا زمان مرگش در سال ۲۰۰۳، به عنوان استاد افتخاری به کار ادامه داد. گایتون ده فرزند داشت که همگی پزشک شدند. هشت فرزند او در دانشکده پزشکی هاروارد تحصیل کردند.

سهم تحقیقاتی آرتور گایتون، که شامل بیش از ۶۰۰ مقاله و ۴۰ کتاب است، افسانه ای بوده و او را در زمره بزرگترین چهره های تاریخ فیزیولوژی قلب و عروق قرار می دهد. تحقیقات او تقریباً تمام حوزه های تنظیم قلب و عروق را پوشش می داد و به مفاهیم بنیادینی انجامید که اکنون بخش جدایی ناپذیر درک اختلالات قلبی-عروقی مانند فشار خون بالا، نارسایی قلبی و ادم هستند. کتاب فیزیولوژی پزشکی: اولین نسخه در سال ۱۹۵۶، دهمین نسخه در سال ۲۰۰۰ (آخرین نسخه پیش از مرگ گایتون) و دوازدهمین نسخه در سال ۲۰۱۰ منتشر شد. پانزدهمین نسخه که در سال ۲۰۲۵ منتشر شد، جدیدترین نسخه موجود است. این کتاب پرفروش ترین کتاب درسی فیزیولوژی پزشکی در جهان است.

گایتون در ۳ آوریل ۲۰۰۳ در یک تصادف رانندگی در پوکاهونتاس، میسیسیپی درگذشت. در آگهی ترحیم او آمده است: «برخلاف کتب درسی بزرگ که اغلب ۱۰ تا ۲۰ نویسنده دارند»، هشت نسخه اول «به طور کامل توسط گایتون نوشته شد و نسخه جدید همیشه به موقع و برای نزدیک به ۴۰ سال منتشر می شد. این شاهکار در تاریخ انتشارات پزشکی بی نظیر است».

در آگهی ترحیم او همچنین به پیروزی او بر فلج اطفال اشاره شده: «او توانایی ویژه ای در الهام بخشی به مردم از طریق روحیه تسلیم ناپذیرش داشت» و «شجاعت او در برابر مصیبت، ما را متواضع می کرد. او تسلیم اثرات ناتوان کننده فلج اطفال نشد».

تیسر

۵ تیر روز جهانی مبارزه با موارد مخدر (۲۶ جون)

۶ روز عینک سازی وینیلی سنجی

۷ تیر روز جهانی PKU (۲۸ جون)

۱۵ تیر روز ملی مبارزه با بیماری های قابل انتقال بین حیوان به انسان (۶ جولای)

۲۵ تیر روز ملی طب سستی

مرداد

۱۰-۳ مرداد هفته ی ملی حذف مالاریا

۶ مرداد روز جهانی هپاتیت (۲۸ جولای)

۹ مرداد روز ملی اهدای خون

۱۰ مرداد روز جهانی شیر مادر

۱۹-۱۳ مرداد هفته اطلاع رسانی و پیشگیری از انواع حوادث (۱۰-۱۴ اگوست)

شهریور

۱ شهریور روز پزشک

۵ شهریور روز داروساز

۱۲ شهریور روز بهورز

۱۹ شهریور روز جهانی پیشگیری از خودکشی (۱۰ سپتامبر)

۲۶ شهریور روز اورژانس و فوریت های پزشکی

۳۰ شهریور روز جهانی آزیامبر (۲۱ سپتامبر)

ایمپکت فکتور منتشر شده در JCR 2026 ، مربوط به کدام سال است؟

۳

لیست (JCR (Journal Citation Reports که هر سال منتشر می‌شود، ایمپکت فکتور مربوط به سال قبل را نشان می‌دهد.

برای مثال جدیدترین لیست JCR که در سال ۲۰۲۶ منتشر شده، ایمپکت فاکتورهای درج شده در آن مربوط به سال ۲۰۲۵ هستند.

JCR معمولاً در اواسط سال (حدود ژوئن) منتشر می‌شود. داده‌های محاسبه‌ای که پایه و اساس ایمپکت فاکتور هستند (تعداد استنادات در سال مورد نظر به مقالات دو سال قبل)، برای سال میلادی کامل قبلی تکمیل می‌شوند.

بنابراین ایمپکت فاکتورهای جدیدی که در لیست JCR 2026 می‌بینید، استنادات سال ۲۰۲۵ به مقالات ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ را نشان می‌دهد و با عنوان JCR 2025 یا Journal Impact Factor 2025 شناخته می‌شود.

لیست JCR جدید ← ایمپکت فاکتور سال گذشته (سال قبل از انتشار لیست)

مهمان کلام بزرگان باشید

۴

دین و دنیاى بشرو جسم و جان انسان، به برکت کتاب تائین و تغذیه می‌شود.

مقام معظم رهبری شهید

امام علی علیه السلام

ما یزید من علمک و ادبک، یزید فی ثمنک و قدرک
مشکوٰه (التوزن ص ۱۴)

هر اندازه بر علم و ادب افزوده شود
بر ارزش و قیمتت افزوده می‌شود

عاقبت اندیش، دانش خیر چیست مال و فرزند فراوان، خیر نیست
آن که علمش بیشتر کامل شود در مسیر راه حق عامل شود

۵

افزودن صفحه Point of Care (EBM) Tools در فیلد منابع الکترونیک صفحه وب کتابخانه

جهت آشنایی کاربران با منابع و ابزارهایی که هنگام ارائه خدمت بالینی و بر بالین بیمار مورد استفاده قرار می‌گیرند در فیلد منابع الکترونیک صفحه کتابخانه وبسایت بیمارستان کوثر صفحه‌ای به نام Point of Care (EBM) Tools اضافه گردید. ابزار Point of Care به مجموعه‌ای از منابع و سامانه‌های اطلاعاتی گفته می‌شود که در لحظه ارائه خدمت بالینی و درست در کنار بیمار، اطلاعات علمی به‌روز و قابل اعتماد در اختیار پزشک قرار می‌دهند. این ابزارها معمولاً مبتنی بر شواهد (EBM) هستند و به سرعت خلاصه درمان‌ها، تشخیص‌های افتراقی، داروها، تداخلات و توصیه‌های بالینی را ارائه می‌کنند تا تصمیم‌گیری بالینی دقیق‌تر و سریع‌تر انجام شود. برخی از این منابع رایگان بوده و قابل دسترس هستند و برخی دیگر نیازمند اشتراک می‌باشند.

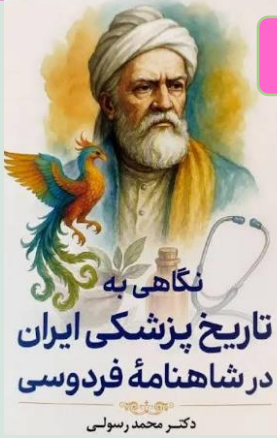
[https://kosarhos.semums.ac.ir/Point-of-Care-\(EBM\)-Tools](https://kosarhos.semums.ac.ir/Point-of-Care-(EBM)-Tools)

۶

درخواست خرید کتاب کتابخانه کوثر انجام شد

نیازسنجی کتاب‌ها و سفارش خرید و ویرایش جدید کتاب‌های رفرنس و منبع درسی کتابخانه کوثر از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در اردیبهشت سال جاری انجام شد. در لیست درخواستی ۴۸ عنوان کتاب ویرایش جدید در موضوعات پزشکی و پرستاری و .. وجود دارد. همه عناوین ترجمه اصول طب داخلی هاریسون ۲۰۲۵، جراحی لارنس ۲۰۲۵، پرستاری داخلی جراحی برونر سودارث ۲۰۲۶ و کتب تکست از جمله Braunwald's Heart disease 2026 و Sabiston textbook of surgery 2026 جهت خرید سفارش داده شده است.

نگاهی به تاریخ پزشکی ایران در شاهنامه فردوسی

دکتر محمد رسولی

در شاهنامه، پزشکی و دانش درمان جایگاه ویژه‌ای دارد، از جمله داستان «زال و رودابه» که پزشکان زال را درمان می‌کنند، یا داستان «سیاوش» و دانش پزشکی پدرش. پیشینیان، فردوسی را «حکیم» می‌نامیدند. حکما دانش پزشکی را به عنوان بخشی از حکمت فرامی‌گرفتند و از این دانش، آگاهی‌های بسیار داشتند. از اشاره‌هایی که در شاهنامه به دانش پزشکی، بیماری‌ها و درمان آن‌ها شده است، می‌توان پی‌برد که فردوسی نیز با این دانش آشنا بوده است. از این روست که در توصیف بیماری‌ها، باریک‌بین است. آن‌چه در این باره در شاهنامه آمده است، بازتاب آگاهی دیرینه ایرانیان از دانش پزشکی است. در ایران باستان از چند گونه پزشکی نام برده شده است که کارد پزشکی (جراحی)، گیاه پزشکی (دارو درمانی)، داد پزشکی (پزشکی قانونی) و مانتره پزشکی (روان درمانی)، نمونه‌هایی از آن است. شاهنامه پیدایش پزشکی و درمانگری را به روزگار جمشید می‌کشاند. در این زمان است که برای نخستین بار به واژه‌های و نیز گیاهان دارویی برمی‌خوریم. فردوسی می‌گوید که جمشید گیاهان خوشبو را فراهم آورد و بیماری‌ها را شناخت و به درمانگری آن‌ها پرداخت:

دگر بوی‌های خوش آورد باز/ که دارند مردم به بویش نیاز
چو بان و چو کافور و چون مشک ناب/ چو عود و چو عنبر چو روشن گلاب
پزشکی و درمان هر دردمند/ در تندرستی و راه گزند

«راه گزند» را همان «دانش آسیب‌شناسی» در پزشکی امروز دانسته‌اند.

حکیم فردوسی در نامورنامه خود از آگاهی پزشکی در نزد ایرانیان سخن بسیار گفته و بر این باور بوده است که پزشکان ایرانی در زمینه‌های یافتن داروهای بیهوشی و عمل‌های موفق جراحی سرآمد بوده و در تشخیص بیماری‌های داخلی از رنگ رخساره و زبان آگاهی کاملی داشته‌اند؛ هم‌اینان با بهره‌گیری از داروهای گیاهی برای درمان بیماری‌های تن هم چون گواتر (تیروئید) و درمان بیماری‌های روان هم چون اسکیزوفرنی تجربه داشته‌اند. یافته‌های باستان‌شناسانه در شهر سوخته سیستان از جمله مجسمه جراحی شده متعلق به چهار هزار سال پیش نمونه‌ای برای اثبات وجود پزشکان و جراحان ماهر در ایران باستان بوده است. حکیم ابوالقاسم فردوسی اگر چه پزشکی رسمی به شمار نمی‌رفته اما با توجه به این که حکما در آن روزگاران به همه دانش‌ها چیرگی داشته‌اند، حکیم توس نیز با بهره‌گیری از اسناد و کتاب‌های کهن نگره‌های بی‌شماری را در شاهنامه ارائه کرده است؛ از این روی با تشبیه مناسبی حکیم توس تندرستی را به مانند ریشه درخت، شادمانی را مثل میوه درخت و پزشک را به عنوان باغبان درخت زندگی و حیات می‌داند.

چه دانی کز او تن بود بی‌گزند/ همانند بر دل هر کسی ارجمند/ چنین داد پاسخ که چون تندرست/ بود دل جز از شادمانی بجست/ هر آن کس که پوشید راز از پزشک/ ز مژگان فرو ریخت خونین سرشت/ ز داندگان گر بپوشیم راز/ شود کار آسان بر ما دراز/ همه آرزو تندرستی بود/ چو از درد روزی به سستی بود/ امید و سپاه و سپهبد به توس/ که روشن روان باشی و تندرست

منبع: <https://www.iranboom.ir/hakime-tos/shahnameh/112-pezeshti-shahname.html>

<https://www.behpu.com/article/details/1744>

گشایش فضای جدید؛ سالن مطالعه با ظرفیت بیشتر

با پیگیری‌های انجام شده در فروردین ماه سال جاری با اضافه شدن میزهای جدید و صندلیهای راحت کفی دار، حالا ۱۰ نفر بیشتر می‌توانند در فضایی سالن مطالعه کتابخانه کوثر به مطالعه بپردازند.

سامانه نشریات علمی پژوهشی پزشکی در منبع یاب

در سال ۱۴۰۴ فهرست مجلات علمی پژوهشی موجود در "سامانه نشریات علمی پژوهشی پزشکی" علاوه بر سامانه مذکور در سامانه منبع یاب نیز جهت تسهیل و تسریع در دسترسی جامع به اطلاعات مجلات داخلی، افزوده شده است. اطلاعات سامانه معرفی مجلات نامعتبر و جعلی نیز در سامانه منبع یاب قابل جستجو است. با ادغام اطلاعات این دو سامانه در سامانه منبع یاب، جامعیت این سامانه در بازایی اطلاعات مجلات افزایش یافته است. مرکز توسعه و هماهنگی اطلاعات و انتشارات معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، در تاریخ ۳۰ مهر ماه سال ۱۳۹۶ سامانه منبع یاب را ایجاد نموده تا محققان حوزه پزشکی در زمان کوتاه‌تری به اطلاعات یک مجله، پایگاه‌های نمایه‌کننده و وضعیت مجله از نظر شاخص‌های علم‌سنجی و یا کتاب‌های خاص از ناشرین مختلف دست یافته و از وضعیت اشتراک و دسترسی آن منبع مطلع شوند. از زمان راه‌اندازی این سامانه تا کنون میلیون‌ها نفر از آن بازدید نموده‌اند که این رقم نمایانگر استقبال فراوان دانش‌آموختگان رشته‌های پزشکی از سامانه منبع یاب وزارت بهداشت می‌باشد. با توجه به اینکه سامانه نشریات علمی پژوهشی پزشکی مدتی است که غیر فعال می‌باشد دسترسی به آن از طریق سامانه منبع یاب فراهم می‌باشد.

در دعای پرفیض عرفه، امام حسین (ع) با برشمردن نعمت‌های الهی، به شکلی شگفت‌انگیز و دقیق، به جزئیات بسیاری از اعضا و دستگاه‌های بدن انسان اشاره کرده‌اند که با شاخه‌های گوناگون علوم پزشکی و زیست‌شناسی جدید قابل تطبیق است. این اشارات نه تنها برای زمان خود، که حتی از منظر دانش امروزی نیز حیرت‌آور است.

پدید آوردی وجودم را از نطفه‌ای ریخته شده و در تاریکی‌های سه‌گانه (رحم) میان گوشت و خون و پوست جایم دادی
و رشته‌های دید نور چشمانم و خطوط صفحه پیشانی
و رخنه‌های راههای تنفس و پرده‌های نرمه بینیم و راههای پرده گوشم
و آنچه بچسبد و روی هم قرار گیرد بر آن دو لبم و حرکت‌های تلفظ زبانم و محل پیوست کام
(فک بالای) دهان و آرواره ام و محل بیرون آمدن دندانهایم و محل چشیدن خوراک و آشامیدنهایم
و رشته و عصب مغز سرم و لوله (حلق) متصل به رگهای گردنم و آنچه در برگرفته آن را
قفسه سینه ام و رشته‌های رگ قلبم و شاه‌رگ پرده دلم و پاره‌های گوشه و کنار
جگرم و آنچه را در بردارد استخوانهای دنده‌هایم و سربندهای استخوانهایم و انقباض
عضلات بدنم و اطراف سر انگشتانم و گوشتم و خونم و موی بدنم و بشره پوستم
و عصبم و ساقم و استخوانم و مغزم و رگهایم و تمام اعضا و جوارحم و آنچه بر اینها
بافته شده از دوران شیرخوارگیم و آنچه را زمین از من بر خود گرفته و خوابم
و بیداریم و آرمیدنم و حرکت‌های رکوع و سجود من (گواهی دهم) که اگر تصمیم بگیرم
و بکوشم در طول قرون و اعصار بر فرض که چنین عمری بکنم و بخواهم شکر
یکی از نعمتهای تو را بجا آورم نخواهم توانست جز به لطف خود که آن خود واجب کند بر من

برجسته‌ترین نکته در این فرازاها، جامعیت و دقتی است که در قرن اول هجری قمری، در حالی که هیچ ابزار علمی پیشرفته‌ای وجود نداشت، بیان شده است. هدف امام (ع) از این توصیف دقیق، صرفاً یک درس آناتومی نبوده، بلکه زمینه‌سازی برای شکرگزاری عمیق و ایجاد حس خضوع در برابر خالق حکیمی است که این همه نعمت را در وجود انسان به ودیعه نهاده است. انسان با دقت در این نعمت‌های پرشمار، به عظمت و قدرت الهی و هم‌چنین به نیازمندی و ضعف خویش پی می‌برد.

سمنان، شهرک گلستان، بلوار امین، فرعی ۶، مرکز آموزشی پژوهشی درمانی کوثر صندوق پستی ۳۵۱۹۸-۹۹۹۵۱
۰۲۳-۳۱۴۲۳۳۹۰

kosarhosp.library@semums.ac.ir <https://kosarhos.semums.ac.ir/page> + کتابخانه

میز امانت، بخش مرجع، مخزن و سایت کامپیوتر: شنبه الی چهارشنبه ۷:۳۰ الی ۱۴، پنجشنبه ۷:۳۰ الی ۱۳
سالن مطالعه: شنبه الی جمعه ۷:۳۰ الی ۲۳

KOSAR LIBRARY NEWSLETTER خبرنامه کتابخانه مرکز آموزشی درمانی کوثر دانشگاه علوم پزشکی سمنان

CONTACT US

